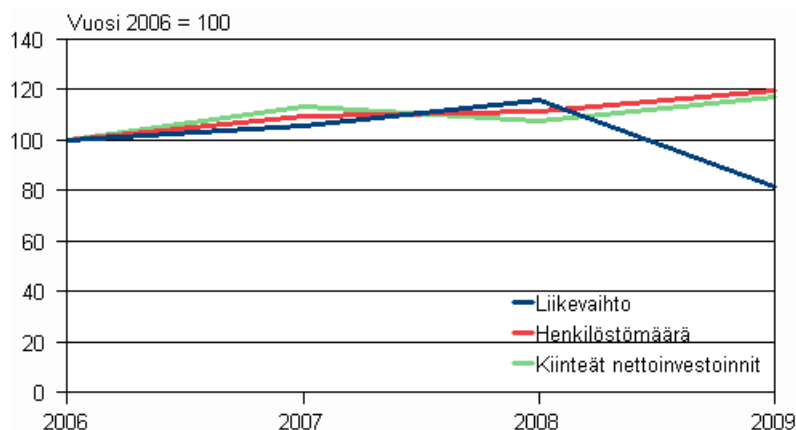

Ympäristöliiketoiminta 2009

Lajiteltujen materiaalien kierrätys oli suurin ympäristöliiketoiminnan toimiala vuonna 2009

Ympäristöliiketoimintaan kuuluvien toimialojen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli 1,61 miljardia euroa vuonna 2009. Liikevaihto laski edellisvuodesta 30 prosenttia, henkilöstön määrä pysyi kuitenkin kasvusuuntaisena samoin investoinnit. Tieto perustuu Tilastokeskuksen uuteen ympäristöliiketoimintaa kuvaavaan tilastoon, joka tehtiin ensimmäisen kerran. Tilasto kattaa tiedot ympäristöliiketoimintaa päätoimisesti harjoittavista yrityksistä. Ympäristöliiketoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, joka liittyy ympäristön pilaantumista estävään tai luonnonvaroja säästävään tuotantoon.

Ympäristöliiketoiminnan toimialojen liikevaihdon, henkilöstömäärän ja investointien muutos vuosina 2006-2009

Päätoimisesti ympäristöliiketoimintaa harjoitti noin 720 yritystä, yhdeksällä eri toimialalla. Näiden kokonaisliikevaihdosta ympäristöliiketoiminnan osuus oli 95 prosenttia eli 1,53 miljardia euroa. Liikevaihdolla mitattuna merkittävin toimiala oli lajiteltujen materiaalien kierrätys. Toimialoista eniten työllisti tavanomaisen jätteen keruu.

Suurin osa alan yrityksistä, noin 98 prosenttia oli alle 250 hengen yrityksiä. Liikevaihdosta niiden osuus oli 54 prosenttia ja työllisistä 71 prosenttia vuonna 2009. Ympäristöliiketoiminnan yritysten kiinteät nettoinvestoinnit lisääntyivät edellisestä vuodesta 9 prosenttia ja olivat 166 miljoonaa euroa vuonna 2009. Investointien osuus liikevaihdosta oli 10 prosenttia.

Tilaston aineisto kerättiin sekä hallinnollisista aineistoista että yrityksille suunnatusta kyselystä. Kyselyssä olivat mukana myös ympäristöliiketoimintaa sivutoimisesti harjoittavat yritykset. Niiden osalta ei tässä vaiheessa vielä pystytty tuottamaan luotettavia tilastotietoja.

Ympäristöliiketoiminnan tilastointi on kehitysvaiheessa koko EU:n alueella. Säännöllisesti ilmestyvälle vertailukelpoiselle tilastolle on tarvetta. Tämä tilasto on laadittu noudattaen EU:n tilastoviraston Eurostat ohjeita. Tilaston tuottamista ja kehittämistä jatketaan tämän jälkeen vuosittain.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ympäristöliiketoiminnan päätoimialat Suomessa vuonna 2009.....	4
Liitetaulukko 2. Ympäristöliiketoiminnan toimialojen yritysten investoinnit vuonna 2009.....	4
Liitetaulukko 3. Ympäristöliiketoiminnan toimialojen yrityskanta vuonna 2009.....	4
Liitetaulukko 4. Ympäristöliiketoiminnan toimialojen liikevaihdon, henkilöstömäärän ja investointien muutos vuosina 2006-2009.....	5
Laatuseloste: Ympäristöliiketoimintatilasto.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ympäristöliiketoiminnan päätoimialat Suomessa vuonna 2009

Toimiala (TOL2008)	Yritykset (lkm)	Henkilöstömäärä (HTV)	Kokonaisliikevaihto (milj. €)	Ympäristöliiketoiminnan liikevaihto (milj.€)	Ympäristöliiketoiminnan liikevaihdon osuus kokonaisliikevaihdosta (%)
35111 Sähkön tuotanto vesi- ja tuulivoimalla	57	374	136	136	100
3700 Viemäri- ja jätevesihuolto	125	397	103	99	96
3811 Tavanomaisen jätteen keruu	253	1 852	258	246	95
3812 Ongelmajätteen keruu	10	63	9	7	77
3821 Tavanomaisen jätteen käsittely ja loppusijoitus	114	1 251	347	324	93
3822 Ongelmajätteen käsittely, loppusijoitus ja hävittäminen	11	437	131	127	97
3831 Romujen purkaminen	21	99	10	5	45
3832 Lajiteltujen materiaalien kierrätys	85	1 072	544	541	99
3900 Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristönhuoltopalvelut	45	343	70	46	65
Yhteensä	721	5 888	1 609	1 530	95

Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Ympäristöliiketoiminta 2009 -kysely.

Liitetaulukko 2. Ympäristöliiketoiminnan toimialojen yritysten investoinnit vuonna 2009

Yrityksen koko	Yritykset (lkm)	Kiinteät nettoinvestoinnit (milj. €)	Kiinteät nettoinvestoinnit / liikevaihto (%)
Mikro (alle 10 henkilöä)	596	29	9
Pieni (10-49 henkilöä)	103	44	12
Keskisuuri (50-249 henkilöä)	8	6	3
Pk-yritykset yhteensä	707	79	9
Suuri (250 ja yli henkilöä)	14	87	12
Yhteensä	721	166	10

Kiinteät investoinnit= investoinnit maa- ja vesialueisiin, rakennuksiin ja rakennelmiin, koneisiin ja kalustoon.
Lähde: Tilinpäätöstilastot

Liitetaulukko 3. Ympäristöliiketoiminnan toimialojen yrityskanta vuonna 2009

Yrityksen koko	Yritykset (lkm)	% —osuus	Henkilöstömäärä (HTV)	% —osuus	Liikevaihto (milj. €)	% —osuus
Mikro (alle 10 henkilöä)	596	83	1 293	22	306	19
Pieni (10-49 henkilöä)	103	14	2 157	37	384	24
Keskisuuri (50-249 henkilöä)	8	1	718	12	180	11
Pk-yritykset yhteensä	707	98	4 167	71	869	54
Suuri (250 ja yli henkilöä)	14	2	1 720	29	740	46
Yhteensä	721	100	5 888	100	1 609	100

Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Liitetaulukko 4. Ympäristöliiketoiminnan toimialojen liikevaihdon, henkilöstömäärän ja investointien muutos vuosina 2006-2009

Vuosi	Liikevaihto (milj. €)	Henkilöstömäärä (HTV)	Kiinteät nettoinvestoinnit (milj. €)
2006	1 974	4 927	142
2007	2 090	5 399	161
2008	2 288	5 488	153
2009	1 609	5 888	166

Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Tilinpäätöstilasto.

Laatuseloste: Ympäristöliiketoimintatilasto

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Ympäristöliiketoimintatilasto kuvaa Suomessa harjoitettua ympäristöön liittyvää liiketoimintaa, tarkemmin sanottuna yksityisten yritysten toimintaa joka liittyy ympäristön pilaantumista estävään ja luonnonvaroja säästävään tuotantoon. Tämä tilasto kattaa ympäristöliiketoimintaa päätoimisesti harjoittavien yritysten tuotannon vuodelta 2009.

Tilastoaineiston käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt, koska aineisto sisältää yritystasolla liiketoimintaa kuvaavia tietoja. Aineistosta laaditut tilastot ovat julkisia, kuitenkin sillä rajoituksella, ettei niistä voida päätellä yksittäisen yrityksen tietoja.

Tilastotiedot julkaistaan Tilastokeskuksen Internet-sivuilla sekä toimitetaan Euroopan unionin tilastovirasto Eurostatille. Tietoja käytetään myös ympäristöliiketoiminnan laajuutta ja sen eri muotoja kuvaavissa selvityksissä ja tutkimuksissa. Tietojen käyttäjiä ovat esimerkiksi Suomen julkinen hallinto, elinkeinoelämä ja tutkimuslaitokset.

1.2 Käsitteet ja luokitukset

Ympäristöliiketoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, joka liittyy ympäristön pilaantumista estävään tai luonnonvarojen säästävään tuotantoon. Ympäristöteknologia on osa ympäristöliiketoimintaa. Ympäristöliiketoiminta voi olla tietyn yrityksen pää- tai sivutoimintaa. Ympäristöliiketoiminta ei ole oma toimialansa, vaan tuotanto on hajautunut useaan eri toimialaluokkaan.

Ympäristön pilaantumista estävä tuotanto voi sisältää tuotteita, tekniikoita tai palveluita jotka kohdistuvat ilman, maaperän ja veden vaurioihin sekä jätteisiin, meluun, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonmaisemiin liittyviin ongelmiin. Tällainen tuotanto voi olla toiminnaltaan, tai liittyä toimintaan joka on, mittausta, seuranta, ennaltaehkäisyä, käsittelyä, korjaamista, tutkimusta, kehittämistä tai asian tietoiseksi tekemistä.

Luonnonvarojen säästävä tuotanto voi sisältää tuotteita, tekniikoita tai palveluita, jotka kohdistuvat luonnonvarojen säästämiseen ja niiden tehokkaaseen käyttöön joko tuotantoprosessissa tai käyttöprosessissa. Tällainen tuotanto voi olla toiminnaltaan, tai liittyä toimintaan joka on, mittausta, seuranta, ennaltaehkäisyä, käytön vähentämistä, uudelleenkäyttöä, kierrätystä, korjaamista, entiselleen palauttamista, tutkimusta, kehittämistä tai asian tietoiseksi tekemistä.

Puhtaan tekniikan tuotannolla (englanniksi cleantech, lyhennys sanoista clean technology) tarkoitetaan kaikkia tuotteita, tekniikoita ja palveluita, jotka tuotantoprosessissaan tai käytössään aiheuttavat vaihtoehtojaan vähemmän haittaa ympäristölle tai kuluttavat vähemmän luonnonvarojen. Puhtaan tekniikan tuote on siis ympäristönäkökohdiltaan parempi kuin vastaava, saman käyttötarkoituksen omaava tuote. Vertailukohtana voidaan pitää keskimääräistä kansallista tasoa tämän tuotteen tuotannossa tai käytössä.

Luokituksina tässä tilastossa käytetään Tilastokeskuksen toimialaluokitusta (TOL2008) sekä ympäristöliiketoiminnan tuoteluokitusta.

1.3 Lait ja asetukset

Tilaston tiedonkeruun perustana on Tilastolaki (280/2004).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Ympäristöliiketoimintaa harjoitetaan Suomessa sekä päätoimisesti että sivutoimisesti.

Ympäristöliiketoimintaa päätoimisesti harjoittavat yritykset toimivat seuraavilla TOL2008 -toimialoilla (ympäristöliiketoiminnan päätoimialat):

35111 Sähkön tuotanto vesi- ja tuulivoimalla

3700 Viemäri- ja jätevesihuolto

3811 Tavanomaisen jätteen keruu

3812 Ongelmajätteen keruu
3821 Tavanomaisen jätteen käsittely ja loppusijoitus
3822 Ongelmajätteen käsittely, loppusijoitus ja hävittäminen
3831 Romujen purkaminen
3832 Lajiteltujen materiaalien kierrätys
3900 Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristöhuolto- ja palvelut

Ympäristöliiketoimintaa sivutoimisesti harjoittavat yritykset voivat olla millä vain toimialalla, poislukien päätoimisten yritysten toimialat.

Ympäristöliiketoimintatilaston aineisto kerätään sekä tilastollisista aineistoista että yrityksille suunnatusta tiedonkeruusta.

Tilastossa hyödynnettävät tilastolliset aineistot perustuvat Tilastokeskuksen, Tullin ja verottajan keräämiin tietoihin.

Suora tiedonkeruu tehdään vuosittain otosluonteisesti ympäristöliiketoimintaa harjoittaville yrityksille. Otos kattaa ympäristöliiketoimintaa päätoimisesti harjoittavat liikevaihdoltaan yli 500 000 €/v olevat yritykset sekä ympäristöliiketoimintaa sivutoimisesti harjoittavat liikevaihdoltaan yli 200 000 €/v olevat yritykset. Yritysten yhteystiedot saadaan Lahden tiede- ja yrityspuiston ylläpitämästä Ympäristöalan yritykset Suomessa –rekisteristä sekä Tilastokeskuksen Yritysrekisteristä. Tiedonkeruuseen kuuluu noin 1 600 yritystä. Kyselyyn vastataan Internetissä olevalla sähköisellä lomakkeella yritysten postitse saamalla käyttäjätunnuksilla ja salasanoilla. Kyselyyn on myös mahdollista vastata paperilomakkeella, jonka voi lähettää tai faksata Tilastokeskukseen. Tiedonantajien vastaustaakan pienentämiseksi, kyselyssä tiedustellaan vain sellaisia tietoja mitä ei muista tietolähteistä saada selvitettyä.

Tilasto kattaa Suomessa ympäristöliiketoimintaa päätoimisesti harjoittavat yritykset ja niiden tuotannon. Ympäristöliiketoiminnan kokonaisliikevaihto lasketaan siten, että kyselyyn vastanneiden päätoimisten yritysten tiedot koskien ympäristöliiketoimintaa korotetaan toimialatasolle.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastoon liittyvä kysely lähetettiin yrityksille nyt vasta ensimmäistä kertaa. Vastauskato jäi tämän takia suureksi, noin 46 prosenttiin. Saadut vastaukset korotettiin kuitenkin koskemaan ympäristöliiketoiminnan päätoimialoja.

Kysely kattoi myös ympäristöliiketoimintaa sivutoimisesti harjoittavat yritykset. Ympäristöliiketoimintaa sivutoimisesti harjoittavat yritykset eivät kuitenkaan olleet mukana tässä tilastossa. Heidän osaltaan tietoja ei pystytty korottamaan luotettavalle tasolle, koska perusjoukko ei ollut täysin selvillä.

Kyselyn otantapohjaisuudesta johtuen tietoihin liittyy myös tilastollisia epävarmuustekijöitä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ympäristöliiketoimintatilaston ensimmäinen vuosijulkistus on tämä tilasto. Tämän jälkeen tilastotuotanto jatkuu vuosituotantona siten, että lopulliset tiedot julkistetaan noin 12 kuukauden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastotiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla. Lisäksi tilastotiedot raportoidaan EU:n tilastovirasto Eurostat:lle.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kokoamisessa noudatetaan EU:n tilastovirasto Eurostat:n antamia ohjeita ja suosituksia. Ympäristöliiketoimintatilasto on tällä hetkellä kehitysvaiheessa koko Euroopassa. Tavoitteena on, että lähivuosina tilastotiedot saataisiin vertailukelpoisiksi kaikkien EU:n maiden välillä.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastoon liittyvät käsitteet ja määritelmät on yhteisesti sovitut EU:n tasolla. Suomessa ympäristöliiketoimintatilaston vuosituoanto alkaa tästä eteenpäin (tilastovuodesta 2009 alkaen). Kansallista aikasarjaa ei ole tilastotiedoista vielä saatavilla.

Suomessa on aikaisemmin tehty ympäristöliiketoiminnasta kaksi erillisselvitystä, koskien tilastovuosia 1998 ja 2003. Nämä eivät kuitenkaan ole vertailukelpoisia tämän tilaston tietojen kanssa, koska käsitteet ja määritelmät ovat muuttuneet.

Lisätietoja

Annika Miettinen +358-9-1734 3228

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds +358-9-1734 2257

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Ympäristöliiketoiminta 2009, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute